TITEL 14

Van rechtspleging in zaken betreffende de verbindendverklaring van overeenkomsten strekkende tot collectieve schadeafwikkeling

[Inleidende opmerkingen]

1. Algemeen. Op 2 februari 2004 is bij de Tweede Kamer der Staten Generaal ingediend een voorstel van wet tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering teneinde de collectieve afwikkeling van massaschades te vergemakkelijken (Kamerstukken II 2003/04, 29 414). De Wet collectieve afwikkeling massaschade ('Wet CAM') is in werking getreden op 27 juli 2005 (Stb. 2005, 380). De Wet CAM voorziet in de mogelijkheid om een (vaststellings)overeenkomst over de afwikkeling van een groot aantal gelijksoortige schadevorderingen (de zogeheten 'massaschade') tussen een organisatie die de belangen behartigt van de benadeelden en de aansprakelijke partij of partijen, door de rechter verbindend te laten verklaren voor alle benadeelden of een groep van hen. Zie — in iets andere bewoordingen — art. 7:907 lid 1 BW. De wet beoogt derhalve een efficiëntere afwikkeling van massaschade. De eerste maal dat de regeling is toegepast is in de DES-zaak geweest (Hof Amsterdam 1 juni 2006, NJ 2006, 461). De Wet CAM kent een materieelrechtelijke en een procesrechtelijke component. Het materiële recht is uitgebreid in Boek 7, Titel 15 BW betreffende de Vaststellingsovereenkomst. Na art. 7:906 BW zijn vier nieuwe bepalingen ingevoegd: art. 7:907 tot en met 7:910 BW. De procesrechtelijke component komt neer op een uitbreiding van Boek 3 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, meer in het bijzonder gaat het daarbij om invoeging van een nieuwe Titel 14, bestaande uit de art. 1013 tot en met 1018 Rv (nieuw).

2. Inhoud en doel. De artikelen in Titel 14 vormen de procesrechtelijke kant van de nieuwe wettelijke regeling in Titel 15 van Boek 7 BW, meer in het bijzonder art. 7:907-910 BW. Zij houden verband met de procedure waarbij de rechter wordt verzocht de overeenkomst strekkende tot collectieve schadeafwikkeling verbindend te verklaren voor de gehele groep van schuldeisers. Verbindendverklaring van de desbetreffende overeenkomst door de rechter voorkomt een procedure die anders elke tot de groep behorende benadeelde afzonderlijk zou kunnen aanspannen en waarbij de rechter zou moeten beslissen aan de hand van de feiten en omstandigheden van elk concreet geval.

3. Overig toepasselijk procesrecht. De procedure waarbij de rechter wordt verzocht de overeenkomst tot collectieve schadeafwikkeling verbindend te verklaren, wordt ingeleid door middel van een verzoekschrift. De art. 261 e.v. zijn daarop van toepassing, voorzover daarvan niet in de onderhavige titel is afgeweken. De art. 1013 tot en met 1018 bevatten een aantal aanvullende en afwijkende voorschriften die noodzakelijk zijn in verband met het grote aantal bij de uitkomst van de procedure betrokken belanghebbenden. Daarbij is inspiratie geput uit de procedureregels die op grond van de Faillissementswet (Fw) gelden, in het bijzonder de regels die gelden in geval surseance van betaling wordt aangevraagd met een groot aantal schuldeisers (art. 281-281f Fw), en de procedureregels die op grond van de art. 642a-642z Rv gelden in geval van de verdeling van een fonds dat beschikbaar is bij een succesvolle beperking van de aansprakelijkheid door de eigenaar van een (zee- of binnen)schip. Het gaat hier immers om een vergelijkbare situatie waarin een groot aantal vorderingen van schuldeisers gebundeld worden afgedaan (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 25).

4. Overgangsrecht. Een bijzondere bepaling van overgangsrecht ontbreekt. De Wet CAM heeft onmiddellijke werking. Voor de bepalingen uit titel 14 van Boek 3 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering volgt dit uit aanwijzing 166 van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Dit betekent dat de bevoegdheid om aan de rechter te verzoeken een overeenkomst verbindend te verklaren ook kan worden uitgeoefend voor zover het overeenkomsten betreft die vóór de inwerkingtreding van de wet (i.e. 27 juli 2005) zijn gesloten (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 9).

[Inhoud verzoekschrift]

Artikel 1013. — 1. Het verzoekschrift waarmee het verzoek, bedoeld in artikel 907, eerste lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek wordt ingeleid, vermeldt:

a. de namen en de woonplaatsen van de verzoekers;

b. een omschrijving van de gebeurtenis of de gebeurtenissen waarop de overeenkomst betrekking heeft;

c. de namen en de woonplaatsen van de aan de verzoekers bekende personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, waarbij zij zich kunnen houden aan de laatste hun bekende woonplaatsen;

d. een korte omschrijving van de overeenkomst;

e. een duidelijke omschrijving van het verzoek en de gronden waarop het berust.

— 2. Aan het verzoekschrift wordt de overeenkomst als bijlage toegevoegd.

— 3. Het gerechtshof te Amsterdam is bij uitsluiting bevoegd tot kennisneming van een verzoek in eerste aanleg als in dit artikel bedoeld.

— 4. In afwijking van artikel 282, tweede lid, behoeft geen afschrift van een verweerschrift en de overlegde bescheiden verzonden te worden aan de personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten.

— 5. De oproeping van de in het eerste lid, onder *c* bedoelde personen geschiedt bij gewone brief, tenzij de rechter anders bepaalt. Bovendien geschiedt de oproeping door aankondiging daarvan in één of meer door de rechter aan te wijzen nieuwsbladen, waarbij tevens rechtspersonen als bedoeld in artikel 1014 worden opgeroepen. Hierbij wordt naast de plaats, de dag en het uur van de terechtzitting telkens op een door de rechter aan te geven wijze melding gemaakt van een korte omschrijving van de overeenkomst en van de gevolgen van toewijzing van het verzoek. Tevens wordt vermeld dat de in artikel 290, eerste lid, genoemde bescheiden ter inzage en afschrift liggen bij de griffie en wordt gewezen op de bevoegdheid om een verweerschrift in te dienen. Tenzij de rechter anders bepaalt, dragen de verzoekers zorg voor de oproeping ingevolge dit lid. De rechter kan gelasten dat de in dit lid bedoelde informatie ook op andere wijze wordt bekend gemaakt.

— 6. De rechter kan, indien hij de dag en het uur van de behandeling bepaalt, tevens bepalen dat verweerschriften in afwijking van artikel 282, eerste lid, uiterlijk voor een door hem vast te stellen tijdstip voor de behandeling moeten worden ingediend.

1. Algemeen. Art. 1013 bevat een aantal afwijkingen van de gewone regels van de verzoekschriftprocedure op het punt van (i) de inhoud van het verzoekschrift (zie aant. 2), (ii) de absoluut bevoegde rechter (zie aant. 4), (iii) de toezending van processtukken aan de personen ten behoeve van wie de overeenkomst strekkende tot collectieve scha-

deafwikkeling (hierna: de belanghebbenden) is gesloten (zie aant. 5), (iv) de wijze van oproeping van de belanghebbenden (zie aant. 7) en (v) de bepaling door de rechter tot welk moment een verweerschrift mag worden ingediend (zie aant. 8).

2. **Inhoud verzoekschrift (lid 1). a) Verzoekers. Gezamenlijk verzoekschrift.** De rechter kan een overeenkomst tot collectieve schadeafwikkeling slechts op gezamenlijk verzoek van de partijen bij die overeenkomst verbindend verklaren. Verzoekers zijn alsdan aan de ene kant een of meer partijen die zich hebben verbonden tot vergoeding van de schade en aan de andere kant een organisatie (stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid) die ingevolge haar statuten de belangen van de betrokken benadeelden behartigt. Zie art. 7:907 lid 1 BW. **b) Algemene voorschriften.** Ten aanzien van de inhoud van een verzoekschrift bevat art. 278 een groot aantal algemene voorschriften. Zie art. 278, aant. 3. **c) Afwijkingen op de voet van art. 1013 lid 1.** In afwijking van art. 278 lid 1 bepaalt art. 1013 lid 1 dat in het verzoekschrift onder meer dienen te worden vermeld de namen en de woonplaatsen van de aan de verzoekers bekende personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten (zie lid 1, aanhef en onder c). Dit is van belang in verband met de wijze van oproeping ingevolge art. 1013 lid 4. Verder dient het verzoekschrift een korte omschrijving van de overeenkomst te bevatten. (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 25).

3. **Overlegging bescheiden. a) Algemeen.** Art. 278 zwijgt over de vraag of en, zo ja, welke bescheiden bij het verzoekschrift moeten worden overgelegd. Zie art. 278, aant. 5 onder c en d. **b) Overlegging van de overeenkomst collectieve schadeafwikkeling (lid 2).** Ingevolge art. 1013 lid 2 moet de overeenkomst strekkende tot collectieve schadeafwikkeling als bijlage aan het verzoekschrift worden toegevoegd. Dit spreekt min of meer voor zichzelf. Immers, het verzoek heeft juist op die overeenkomst betrekking.

4. **Bevoegde rechter. a) Algemeen.** Art. 42 Wet RO (zie bijlage 1) verklaart de rechtbanken in eerste aanleg bevoegd kennis te nemen van alle burgerlijke zaken, behoudens bij de wet bepaalde uitzonderingen, terwijl art. 262 vervolgens relatief bevoegd verklaart de rechter van — kort gezegd — de woonplaats van hetzij de verzoeker, hetzij de in het verzoekschrift genoemde belanghebbende. **b) Uitzondering; exclusieve bevoegdheid Hof Amsterdam (lid 3).** In afwijking van art. 42 Wet RO en art. 262 is ingevolge art. 1013 lid 3 het Gerechtshof te Amsterdam bij uitsluiting bevoegd tot kennisneming van het verzoek tot verbindendverklaring van een overeenkomst strekkende tot collectieve schadeafwikkeling. De ratio daarvan is drieledig: (i) op deze wijze wordt gewaarborgd dat de behandeling van het verzoekschrift geschiedt door een meervoudige kamer, (ii) concentratie bij één hof zal leiden tot opbouw van expertise in zaken als deze, en (iii) op deze wijze valt spoediger een onherroepelijke uitspraak te verkrijgen, hetgeen voor alle betrokken partijen van belang is (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 25). Voor concentratie bij het Hof Amsterdam pleit tevens dat aldus geprofiteerd kan worden van de door de Ondernemingskamer opgebouwde financiële expertise.

5. **Toezending processtukken aan belanghebbenden (lid 4). a) Algemeen.** Gezien het grote aantal bij de procedure betrokken personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, is het niet steeds goed mogelijk om aan elk van hen een afschrift van het verzoekschrift, de verweerschriften en de overeenkomst toe te zenden. Bovendien is de identiteit van mogelijk een groot aantal van deze personen nog onbekend. Ingevolge art. 290 lid 1 liggen deze stukken voor iedere belanghebbende ter griffie ter inzage en afschrift (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 25). Zie ook art. 290, aant. 3, alsmede hierna aant. 5. **b) Afwijking van art. 282 lid 2.** Norma-

liter zendt de griffier op grond van de tweede volzin van art. 282 lid 2 onverwijld een afschrift van een ingediend verweerschrift toe aan de verzoeker en aan de andere opgeroepen belanghebbenden. Zie art. 282, aant. 10. Art. 1013 lid 4 maakt hierop in zoverre een uitzondering door te bepalen dat afschriften van de verweerschriften (abusievelijk spreekt de wet van 'overlegde' waar moet zijn bedoeld 'overgelegde' bescheiden) niet gezonden behoeven te worden aan de personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten. **c) Processen-verbaal?** Ingevolge art. 290 lid 2 wordt wel een afschrift van de processen-verbaal gezonden aan de personen ten behoeve van wie de overeenkomst strekkende tot collectieve schadeafwikkeling is gesloten, indien zij in de procedure zijn verschenen (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 26).

6. Toezending stukken aan verzoekers. De verzending van de stukken aan de partijen die de overeenkomst hebben gesloten — kortom: de verzoekers — geschiedt wel op de voor de verzoekschriftprocedure voorgeschreven wijze van art. 282 lid 2 (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 26).

7. Oproeping belanghebbenden (lid 5). a) Algemeen. Art. 1013 lid 5 bepaalt de wijze van oproeping van personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, en geeft aan wat bij deze oproeping moet worden vermeld. Daarmee wordt voor deze personen in bepaalde opzichten afgeweken van de 'gewone' in Boek 1, Titel 3, Afdeling 3 (art. 271-277) neergelegde oproepingsregels. **b) Hoofdregel: oproeping bij gewone brief (eerste zin).** Oproeping van de bekende personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, geschiedt bij gewone brief, tenzij de rechter anders bepaalt. Dit wijkt af van art. 272, dat als hoofdregel oproeping bij aangetekende brief voorop-stelt. Zie art. 272, aant. 3. Het versturen van een aangetekende brief legt een te grote last op de verzender. Bij bekende personen mag men zich op grond van art. 1013 lid 1, aanhef en onder c, houden aan de laatste bekende woonplaatsen. In afwijking van art. 279 lid 2 gaat de brief niet vergezeld van een afschrift van het verzoekschrift. Zie in dat verband deze aant. onder d. **c) Additioneel: aankondiging in nieuwsblad (tweede zin).** Naast oproeping bij gewone brief geschiedt oproeping tevens door aankondiging daarvan in één of meer nieuwsbladen. In een geval van massaschade kan zèlfs oproeping bij brief onpraktisch zijn indien het om een groot aantal (reeds bekende) belanghebbenden gaat. De rechter kan dan bevelen dat oproeping alleen geschiedt door in alle gevallen voorgeschreven aankondiging daarvan in een of meer door hem aan te wijzen nieuwsbladen. Gezien het feit dat de identiteit van vele belanghebbenden onbekend kan zijn, is deze aankondiging van de oproeping in nieuwsbladen essentieel (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 26). **d) Inhoud oproeping (tweede, derde en vierde zin).** Bij de oproeping — zowel bij brief (zie deze aant. onder b) als in de nieuwsbladen (zie deze aant. onder c) — dient naast de plaats, de dag en het uur van de terechtzitting ook op een door de rechter aan te geven wijze melding te worden gemaakt van een korte omschrijving van de overeenkomst en de gevolgen van toewijzing van het verzoek. Tevens wordt telkens vermeld dat de in de art. 290 lid 1 genoemde bescheiden, zoals het verzoekschrift en de overeenkomst, ter inzage en afschrift liggen bij de griffie. Dit brengt mee dat ook indien deze personen bij brief worden opgeroepen, dit in afwijking van art. 279 lid 2, niet vergezeld dient te gaan van een afschrift van het verzoekschrift. Bij de aankondiging in een of meer door de rechter aan te wijzen nieuwsbladen dienen ingevolge de tweede volzin van lid 5 ook te worden opgeroepen stichtingen of verenigingen die de belangen behartigen van de personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten. Bij de oproeping dient telkens expliciet te worden gewezen op de mogelijkheid een verweerschrift in te dienen (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 26). **e) Wie doet de oproeping? (vijfde zin).** *Algemeen.* In

de verzoekschriftprocedure geschiedt de oproeping normaliter door de griffier. Zie art. 271 e.v. In een procedure als de onderhavige zou dit een omvangrijke logistieke last op de griffie leggen. Daarom is bepaald dat de verzoekers voor de oproeping zorg dienen te dragen. De rechter kan echter, indien hij daartoe aanleiding ziet, bepalen dat de oproeping toch door de griffier dient te geschieden (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 27). *Internationale oproepingen?* Denkbaar is dat degene ten behoeve van wie de overeenkomst tot collectieve schadeafwikkeling is gesloten een bekende woonplaats heeft in een EU-Lidstaat (zie voor de betekenis van dit begrip, art. 277, aant. 2 onder c). Gedacht kan worden aan de gevallen waarin de belanghebbenden in het buitenland wonen. In dat geval zal de oproeping moeten plaatsvinden conform de EG-Betekeningsverordening (EBetV). Zie in dat verband art. 277. De EBetV lijkt zich niet te verzetten tegen een oproeping door verzoekers op de voet van de vijfde volzin van art. 1013 lid 5. Immers, art. 14 lid 1 EBetV geeft iedere EU-Lidstaat de bevoegdheid, voor zover hier van belang, de kennisgeving van gerechtelijke stukken aan zich in een andere EU-Lidstaat bevindende personen rechtstreeks per post te doen verrichten. Van deze bevoegdheid is dan gebruikgemaakt door het bepaalde in art. 1013 lid 5. Opgemerkt zij wel dat verzoekers bij hun oproeping, in voorkomend geval, de door een betrokken EU-Lidstaat op de voet van art. 14 lid 2 EBetV gestelde voorwaarden aan kennisgeving per post in acht behoren te nemen. Denkbaar is overigens dat het Hof Amsterdam de oproeping — conform de suggestie in de wetsgeschiedenis (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 27) — laat verrichten door zijn griffier. Niets staat eraan in de weg om zelfs te kiezen voor gebruikmaking van de andere voor Nederland aangewezen verzendende instantie, te weten de gerechtsdeurwaarder (zie art. 2 lid 1 Uitvoeringswet EBetV). In internationaal perspectief en ter vermijding van de logistieke last bij de griffie lijkt laatstgenoemde wijze van oproeping — met gebruikmaking van de gerechtsdeurwaarder — te prefereren. Zie over de verzendende instanties in het algemeen, art. 277, aant. 3.

8. **Indiening verweerschrift (lid 6).** De rechter die de dag en het uur van de behandeling bepaalt (zie art. 279, aant. 2), kan ingevolge het zesde lid op dat moment bepalen dat verweerschriften, in afwijking van art. 282 lid 1, uiterlijk vóór een door hem te bepalen tijdstip voor de behandeling moeten worden ingediend. Het kan onwenselijk zijn dat juist met een zo groot aantal belanghebbenden nog tijdens de behandeling van het verzoekschrift verweerschriften kunnen worden ingediend. Juist dan is het voor verzoekers en belanghebbenden vaak niet meer goed mogelijk om daarop adequaat te reageren (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 27).

[Verweerschrift belangenorganisatie]

Artikel 1014. Een stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid die ingevolge haar statuten de belangen van de personen behartigt ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, kan een verweerschrift indienen.

1. **Verweerschrift door belanghebbende.** De personen ten behoeve van wie de overeenkomst strekkende tot collectieve schadeafwikkeling is gesloten, kunnen ingevolge art. 282 een verweerschrift indienen.

2. **Verweerschrift door belangenorganisatie.** Art. 1014 geeft de bevoegdheid tot het indienen van een verweerschrift ook aan een stichting of vereniging met volledige rechtsbevoegdheid, niet zijnde de verzoeker, die ingevolge haar statuten de belangen van de personen ten behoeve van wie de overeenkomst strekkende tot collectieve scha-

deafwikkeling is gesloten. Aldus wordt ook deze belangenorganisaties de mogelijkheid geboden om hun stem te laten horen. In dat verband valt bijvoorbeeld te denken aan de opvatting van die organisaties omtrent de vraag of met de overeenkomst ook de belangen van toekomstig benadeelden voldoende gewaarborgd zijn (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 27).

[Schorsing lopende procedures tot vergoeding]

Artikel 1015. — 1. Tijdens de behandeling van het verzoek lopende procedures betreffende vorderingen ter zake waarvan de overeenkomst in een vergoeding voorziet worden op verzoek van een partij bij de overeenkomst van wie in de procedure schadevergoeding wordt gevorderd geschorst overeenkomstig artikel 225, tweede lid, ook indien reeds de dag is bepaald waarop het vonnis zal worden uitgesproken.

— 2. Het geschorste geding wordt overeenkomstig artikel 227, eerste lid, hervat:

a. indien in de procedure schadevergoeding wordt gevorderd, in de vergoeding waarvan de overeenkomst niet voorziet;

b. indien de gerechtigde tot vergoeding de in artikel 908, tweede lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde verklaring heeft ingediend;

c. indien vaststaat dat het verzoek niet tot toewijzing zal leiden;

d. indien de overeenkomst ingevolge artikel 908, vierde lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek wordt opgezegd;

e. indien de behandeling van het verzoek met het oog op de belangen van een gerechtigde tot een vergoeding en alle omstandigheden in aanmerking genomen, onaanvaardbaar lang duurt en naar verwachting nog onaanvaardbaar lang zal duren;

f. indien een der partijen nadat de beschikking tot verbindendverklaring onherroepelijk is geworden de veroordeling in de kosten van het geding vordert.

— 3. Artikel 907, vijfde lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op hetgeen in een ingevolge het tweede lid hervat geding wordt gevorderd.

— 4. Behoudens de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt na schorsing van een hangende procedure het geding op verzoek van de meest gerede partij van de rol afgevoerd wanneer de beschikking tot verbindendverklaring onherroepelijk is geworden.

— 5. De artikelen 225, tweede lid, tweede zin, en derde lid en 227, tweede en derde lid, zijn van toepassing.

1. Algemeen. Tijdens de behandeling van het verzoek tot verbindendverklaring lopende procedures tot vergoeding van schade kunnen worden geschorst op verzoek van degene van wie schadevergoeding wordt gevorderd.

2. Verzoek tot schorsing (lid 1). a) Algemeen. Het eerste lid van art. 1015 voorziet in de mogelijkheid om, tijdens de behandeling van het verzoek tot verbindendverklaring van de overeenkomst strekkende tot collectieve schadeafwikkeling, lopende procedures tot vergoeding van schade te schorsen. Ook gedurende het verzoek tot verbindendverklaring aanhangig gemaakte procedures kunnen aldus worden geschorst. **b) Wie kan schorsing verzoeken?** Schorsing kan worden verzocht door degene van wie schadevergoeding wordt gevorderd, indien hij althans partij is bij de overeenkomst en de overeenkomst in de vergoeding van deze schade voorziet. Hieronder valt ook de

verzekeraar van een aansprakelijke partij die in rechte tot betaling van schadevergoeding wordt aangesproken, mits deze althans partij is bij de overeenkomst (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 27). **c) Ratio.** Met de mogelijkheid van schorsing wordt voorkomen dat gedurende de behandeling van het verzoek benadeelden trachten buiten de overeenkomst hun schade vergoed te krijgen. Daarmee is een ieder omvattende afwikkeling beter gegarandeerd met als gevolg dat de overeenkomst voor de aansprakelijke partijen ook meer dan anders het geval zou zijn de door hen gewenste zekerheid ten aanzien van de financiële risico's biedt. Bovendien wordt voorkomen dat indien een aansprakelijke partij onvoldoende verhaal biedt, een benadeelde tracht om ten koste van de andere benadeelden buiten de overeenkomst om zijn volledige schade vergoed te krijgen. Ten slotte zij erop gewezen dat met schorsing voorkomen wordt dat een benadeelde zich door het instellen van een rechtsvordering de facto reeds aan de gevolgen van een verbindendverklaring kan onttrekken voordat de rechter daarover (onherroepelijk) een uitspraak heeft gedaan (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 27). **d) Misbruik?** Niet ondenkbaar is dat misbruik wordt gemaakt van de verzoekschriftprocedure tot verbindendverklaring met alleen het doel om lopende procedures en executies te schorsen. In dat geval zullen de wederpartij en de rechter wegens misbruik van procesrecht de schorsing kunnen negeren (art. 3:13 jo. art. 3:15 BW). Vgl. MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 27.

3. **Hervatting (lid 2). a) Algemeen.** Art. 1015 lid 2 somt de situaties op waarin het geding kan worden hervat. **b) Vergoeding van schade waarin overeenkomst niet voorziet (aanhef en onder a).** Het geding wordt hervat indien in de procedure schadevergoeding wordt gevorderd, in de vergoeding waarvan de overeenkomst niet voorziet. Te denken valt aan zaakschade, in het geval de overeenkomst alleen voorziet in de vergoeding van letselschade. Voorts valt te denken aan de situaties waarin tijdens de procedure de overeenkomst wordt gewijzigd waardoor de overeenkomst niet meer voorziet in de vergoeding van de schade van de benadeelde (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 28). **c) Gevallen waarin de benadeelde niet gebonden is aan de overeenkomst (aanhef en onder b-d).** Het geding wordt ook hervat in de situaties waarin een benadeelde uiteindelijk niet aan de overeenkomst is gebonden, omdat (i) een benadeelde zich door middel van een uitdrukkelijk daarop gerichte verklaring aan de verbindendheid heeft ontrokken (art. 1015 lid 2, aanhef en onder b), (ii) de overeenkomst ingevolge art. 7:908 lid 4 BW wordt opgezegd (art. 1015 lid 2, aanhef en onder d), of (iii) vast komt te staan dat het verzoek niet tot toewijzing zal leiden (art. 1015 lid 2, aanhef en onder c). Bij dit laatste kan worden gedacht aan de situaties dat het verzoek tot verbindendverklaring onherroepelijk is afgewezen, dan wel dit verzoek is ingetrokken of de verzoeker niet-ontvankelijk is (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 28). **d) Behandeling van het verzoek is onaanvaardbaar lang (aanhef en onder e).** Het geding wordt in derde plaats hervat in de situatie waarin de behandeling van het verzoek met het oog op de belangen van een gerechtigde tot een vergoeding en alle omstandigheden in aanmerking genomen, onaanvaardbaar lang duurt en nog onaanvaardbaar lang dreigt te duren. Denkbaar is dat de procedure al zolang duurt en nog dreigt te duren dat een gerechtigde tot een vergoeding daardoor in financiële nood komt te verkeren indien zijn schade niet spoedig wordt vergoed (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 28). **e) Veroordeling in de kosten (aanhef en onder f).** Ten slotte kan een geschorst geding worden hervat indien een van beide partijen in de geschorste procedure, nadat de overeenkomst onherroepelijk verbindend is verklaard, nog de veroordeling in de kosten van deze procedure wil vorderen.

f) Toepasselijke regels op hervatting? Op de hervatting van het geding zijn het tweede en derde lid van art. 227 van toepassing. Zie art. 1015 lid 5.

4. Royement na schorsing (lid 4). Art. 1015 lid 4 geeft beide partijen de mogelijkheid van royement voor de situaties waarin voortzetting van het geding elke zin heeft verloren.

[Deskundigen]

Artikel 1016. — 1. De rechter kan bevelen dat één of meer deskundigen zullen berichten over de voor het verzoek van belang zijnde punten.
— 2. Behoudens de toepassing van artikel 289 kan de rechter bepalen dat de kosten voortvloeiende uit de toepassing van de bepalingen van deze titel ten laste komen van één of meer verzoekers.

1. Algemeen. Art. 1016 opent de mogelijkheid voor de rechter om door deskundigen te worden geïnformeerd over de voor het verzoek van belang zijnde punten.

2. Bevel deskundigenbericht (lid 1). a) Algemeen. Bij de overeenkomst strekkende tot collectieve schadeafwikkeling zal mogelijk zijn uitgegaan van verschillende aannames, zoals bijvoorbeeld ter zake van het aantal slachtoffers, de aard van de aandoeningen en de omvang van de schade. Voor de rechter kan het daarbij van belang zijn om te toetsen of deze aannames reëel zijn, ten einde te kunnen beoordelen of de belangen van de personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten voldoende gewaarborgd zijn. Naast de partijen die de overeenkomst hebben gesloten kunnen ook de gerechtigden tot een vergoeding en een rechtspersoon als bedoeld in art. 1014 in hun verweerschrift de rechter hierover informatie verschaffen. Het eerste lid biedt de rechter ook de mogelijkheid om te bevelen dat een of meer deskundigen hem zullen berichten over de voor het verzoek van belang zijnde punten. Uiteraard kan de rechter ook behoefte hebben om door deskundigen te worden geïnformeerd over andere dan de hierboven genoemde punten, zoals bijvoorbeeld over de vraag of de verzoeker voldoende representatief is ter zake van de belangen van de benadeelden (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 29). **b) Verhouding tot art. 284 lid 1 jo. art. 194?** Art. 1016 lid 1 heeft zelfstandige betekenis naast art. 284 lid 1 jo. art. 194, omdat de rechter ook zonder dat zulks is betwist zelfstandig moet kunnen onderzoeken of het verzoek ingevolge de in art. 7:907 lid 3 BW genoemde gronden kan worden toegewezen (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 29).

3. Kosten (lid 2). a) Algemeen. De kosten van verbindverklaring kunnen voor het gerechtshof hoog oplopen. Te denken valt aan de kosten van oproeping, onder meer door aankondiging daarvan in nieuwsbladen in het geval de griffie daarmee belast wordt, aan de kosten van het raadplegen van deskundigen en aan de kosten van bekendmaking van de beschikking tot verbindendverklaring. Het kan redelijk zijn deze kosten ten laste te brengen van een of meer verzoekers. Art. 1016 lid 2 geeft de rechter in deze een discretionaire bevoegdheid (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 29). **b) Proceskosten?** De kosten als bedoeld in art. 1016 lid 2 zijn niet de kosten die de verzoekers en de andere belanghebbenden zelf in de procedure maken. Art. 289 geeft de rechter ook voor deze kosten de vrijheid om een veroordeling in de proceskosten uit te spreken. Zie art. 289, aant. 2.

[Verstrekking afschrift beschikking, terinzagelegging en aankondiging in nieuwsblad]

Artikel 1017. — 1. Een afschrift van de beschikking wordt door de griffier bij gewone brief zo spoedig mogelijk verstrekt aan de verzoekers.

— 2. De beschikking en de overeenkomst die daarbij verbindend is verklaard liggen ter griffie ter inzage en afschrift van de gerechtigden tot een vergoeding.

— 3. Een afschrift van de beschikking tot verbindendverklaring wordt zo spoedig mogelijk nadat deze onherroepelijk is bij gewone brief verstrekt aan de bekende gerechtigden tot een vergoeding en aan in de procedure verschenen rechtspersonen als bedoeld in artikel 1014. Bovendien wordt zo spoedig mogelijk nadat deze beschikking onherroepelijk is hiervan aankondiging gedaan in één of meer door de rechter aan te wijzen nieuwsbladen. Hierbij wordt telkens op een door de rechter aan te geven wijze melding gemaakt van een korte omschrijving van de overeenkomst, in het bijzonder de wijze waarop vergoeding kan worden verkregen en, indien de overeenkomst dat bepaalt, de termijn waarbinnen daarop aanspraak dient te worden gemaakt, alsmede van de gevolgen van de verbindendverklaring, en worden de termijn waarbinnen en de wijze waarop de gerechtigden zich van de gevolgen van de verbindendverklaring kunnen bevrijden vermeld. Tevens wordt vermeld dat de beschikking en de overeenkomst die daarbij verbindend is verklaard voor de gerechtigden ter inzage en afschrift bij de griffie liggen. Tenzij de rechter anders bepaalt, dragen de verzoekers zorg voor de in dit lid bedoelde verstrekking en aankondiging. De rechter kan bepalen dat de in dit lid bedoelde informatie ook op andere wijze wordt bekend gemaakt.

— 4. Zo spoedig mogelijk nadat het verzoek tot verbindendverklaring onherroepelijk is afgewezen, dragen de verzoekers er zorg voor dat de personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, daar op een door de rechter te bepalen wijze van op de hoogte worden gebracht.

1. **Algemeen.** Art. 1017 voorziet erin dat, naast verstrekking van de beschikking aan verzoekers (zie aant. 2), de personen ten behoeve van wie de overeenkomst strekkende tot collectieve schadeafwikkeling is gesloten ervan op de hoogte worden gebracht dat het verzoek tot verbindendverklaring onherroepelijk is toegewezen (zie aant. 3-6) of afgewezen (zie aant. 7).

2. **Verstrekking beschikking (lid 1). a) Aan verzoekers.** De griffier verstrekt een afschrift van de beschikking aan de verzoekers. Dit zijn ook de partijen die op de voet van art. 1018 beroep in cassatie kunnen instellen en mitsdien belang hebben bij een spoedige verkrijging van een afschrift. **b) Belanghebbenden?** In afwijking van art. 290 lid 3 wordt geen afschrift verstrekt aan de (andere) in de procedure verschenen belanghebbenden, behoudens in het geval genoemd in art. 1017 lid 3. Zie hierna aant. 4. Dit omdat het gezien het grote aantal bij de procedure betrokken personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten, onpraktisch is om aan een ieder daarvan die in de procedure is verschenen, een afschrift te verstrekken (MvT; Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 29).

3. **Terinzagelegging toewijzende beschikking (lid 2).** Indien het verzoek wordt toegewezen liggen de beschikking en de overeenkomst die daarbij verbindend is verklaard ter inzage en afschrift van de gerechtigden tot een vergoeding. Dit is vooral van

belang voor de onbekende gerechtigden tot een vergoeding die van een en ander ingevolge art. 1017 lid 3 (zie aant. 5) door aankondiging in nieuwsbladen op de hoogte worden gebracht, indien de beschikking onherroepelijk is.

4. Verstrekking van de onherroepelijke toewijzende beschikking aan bekende gerechtigden. (lid 3, eerste zin). a) Bij gewone brief. De bekende gerechtigden tot een vergoeding krijgen, zodra de toewijzende beschikking onherroepelijk is, bij gewone brief een afschrift van deze beschikking. Op dat moment wordt ook een afschrift van de beschikking verstrekt aan de in de procedure verschenen rechtspersonen als bedoeld in art. 1014. De verzoekers dienen zorg te dragen voor de verstrekking, tenzij de rechter anders bepaalt (vijfde zin). Zie voor de vraag welke gegevens voorts moeten worden vermeld aant. 6. **b) Onherroepelijkheid van de beschikking.** Verstrekking van een afschrift vindt eerst plaats indien de beschikking waarin het verzoek wordt toegewezen onherroepelijk is omdat de daarin op te nemen en bij te voegen gegevens pas relevant zijn indien de overeenkomst daadwerkelijk verbindend is en uitgevoerd kan worden. Bovendien is dat het moment waarop het voor een gerechtigde tot een vergoeding van belang is om zich — indien hij dat wenst — ingevolge art. 7:908 lid 2 BW aan de gevolgen van de verbindendverklaring te onttrekken (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 29). **c) Het begrip 'bekende gerechtigden'.** Bekende gerechtigden tot een vergoeding zijn in de fase dat de beschikking onherroepelijk is geworden niet alleen degenen die in het verzoekschrift zijn vermeld, maar ook degenen die daarin niet zijn vermeld maar wel in de procedure zijn verschenen.

5. Aankondiging van de onherroepelijke toewijzende beschikking in nieuwsbladen (lid 3, tweede zin). Nadat de beschikking onherroepelijk is geworden (zie daarvoor aant. 4 onder b) wordt zo spoedig mogelijk aankondiging daarvan gedaan in een of meer nieuwsbladen. De verzoekers dienen zorg te dragen voor de aankondiging, tenzij de rechter anders bepaalt (vijfde zin). Zie voor de vraag welke gegevens voorts moeten worden vermeld aant. 6.

6. Vermelding essentiële gegevens (lid 3, derde zin). a) Algemeen. In de brief (zie aant. 4 onder a) en in de aankondiging in een of meer nieuwsbladen (zie aant. 5) dient tevens een aantal essentiële gegevens te worden vermeld. **b) Welke gegevens?** Naast een korte omschrijving van de overeenkomst en de vermelding dat deze ter inzage en afschrift bij de griffie ligt (zie aant. 3), dient in het bijzonder te worden vermeld op welke wijze de vergoeding kan worden verkregen en dient zo nodig te worden gewezen op een in de overeenkomst opgenomen vervaltermijn. Voorts dient te worden gewezen op de gevolgen van de verbindendverklaring, dat wil zeggen op het gevolg dat het door de beschikking voor benadeelden niet meer mogelijk is om ter zake van hun schade de rechter te adieren, maar zij hun schade vergoed kunnen krijgen. Voorts is het in verband met de art. 6 EVRM en 17 Gw van wezenlijk belang dat benadeelden er van op de hoogte zijn dat zij zich aan deze gevolgen kunnen onttrekken (op basis van de zgn. uitstapmogelijkheid van art. 7:708 lid 2 en 3 BW), en dienen zij in het bijzonder gewezen te worden op de termijn waarbinnen en de wijze waarop zij dat kunnen doen (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 30).

7. Informatie over een afwijzende beschikking (lid 4). De personen ten behoeve van wie de overeenkomst is gesloten hebben er ook belang bij om van een onherroepelijke afwijzing van het verzoek op de hoogte te worden gesteld, bijvoorbeeld alleen al omdat op dat moment ingevolge art. 7:907 lid 5 BW een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen, en ook op dat moment ingevolge art. 1015 lid 2 een mogelijk geschorst geding weer kan worden hervat. Om die reden is bij Nota van Wijziging aan

art. 1017 een vierde lid toegevoegd dat daarin voorziet. De rechter die het verzoek afwijst, bepaalt op welke wijze deze personen, nadat zijn afwijzing onherroepelijk is geworden, daarvan op de hoogte worden gebracht. De verzoekers dienen daarvoor zorg te dragen (NV II, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 7, p. 28).

[Rechtsmiddelen; beroep in cassatie en herroeping]

Artikel 1018. — 1. Beroep in cassatie staat uitsluitend voor de verzoekers open, en kan uitsluitend door de verzoekers gezamenlijk worden ingesteld. — 2. Herroeping staat uitsluitend open voor de stichting of vereniging, bedoeld in artikel 907, eerste lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, en voor de overige verzoekers gezamenlijk. Indien de in de eerste zin bedoelde stichting of vereniging is ontbonden, staat herroeping open voor een stichting of vereniging, bedoeld in artikel 1014. Herroeping van de beschikking op verzoek van een in de eerste of tweede zin bedoelde stichting of vereniging, heeft geen gevolgen voor een gerechtigde tot een vergoeding die zich daartegen verzet.

1. **Algemeen.** Het Gerechtshof te Amsterdam is in eerste aanleg bij uitsluiting bevoegd tot kennisneming van het verzoek tot verbindendverklaring. Tegen de beschikking van het hof staat dientengevolge alleen beroep in cassatie open (zie aant. 2). Daarnaast opent art. 1018 lid 2 de mogelijkheid van herroeping van de beschikking (aant. 3).

2. **Beroep in cassatie (lid 1). a) Verzoekers gezamenlijk.** Tegen een beschikking van het gerechtshof staat slechts beroep in cassatie open voor de verzoekers gezamenlijk. Omdat deze partijen een verbindendverklaring hebben gewild, zullen zij alleen beroep in cassatie willen instellen indien het verzoek door het gerechtshof is afgewezen. Zij kunnen slechts gezamenlijk beroep in cassatie instellen, omdat zij gezien de veelal samenhangende verplichtingen uit de overeenkomst ook gezamenlijk dienen te beslissen of zij ondanks de afwijzende beschikking de door hen beoogde uitvoering van de overeenkomst nog willen trachten te bewerkstelligen (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 31). **b) Niet voor gerechtigden tot de vergoeding.** In afwijking van de normale regels voor de verzoekschriftprocedure (zie art. 358 lid 2) waarin deze mogelijkheid doorgaans wel wordt toegekend, staat ingevolge art. 1018 lid 1 voor een gerechtigde tot vergoeding geen beroep in cassatie open. Daarvan is afgezien omdat bij een procedure als deze een groot aantal belanghebbenden betrokken is en de mogelijkheid tot het instellen van dit rechtsmiddel door een ieder van hen tot ernstige vertraging in de afwikkeling van de schades kan leiden. Bovendien zij bedacht dat een gerechtigde tot een vergoeding die zich niet kan vinden in de beschikking waarin het verzoek wordt toegewezen, de mogelijkheid heeft om zich aan de gevolgen daarvan te onttrekken met gebruikmaking van de zgn. uitstapmogelijkheid van art. 7:908 leden 2 en 3 BW. Zie MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 31. **c) Andere belangenorganisaties?** Hoewel zulks voor de hand had gelegen, hebben ook andere belangenorganisaties dan die partij zijn bij de overeenkomst — zie ook art. 1014 — niet de mogelijkheid van beroep in cassatie. De wetgever heeft dit niet wenselijk geacht omdat dit tot een ernstige vertraging in de afwikkeling van schades zou kunnen leiden (Nota n.a.v. het Verslag, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 7, p. 28).

3. **Herroeping (lid 2). a) Algemeen.** Herroeping van de beschikking (zie art. 390-397) kan ingevolge art. 1018 lid 2 uitsluitend worden verzocht door enerzijds de verzoekende stichting of vereniging en anderzijds door degenen op wie ingevolge de overeenkomst de verplichting tot vergoeding van de schade rust gezamenlijk. Ook hier geldt

voor deze laatsten dat gezien de veelal samenhangende verplichtingen uit de overeenkomst zij ook gezamenlijk dienen te beslissen of de grond voor herroeping zodanig zwaarwegend is dat zij zich van hun verplichtingen willen bevrijden (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 31). Is de belangenorganisatie inmiddels ontbonden, dan staat op grond van de tweede zin van lid 2 herroeping open voor een stichting of vereniging als bedoeld in art. 1014. **b) Verzet benadeelden.** Voor benadeelden kan een herroeping vergaande consequenties hebben. Zo kan de benadeelde tevreden zijn met de vergoeding die hij heeft gekregen. Bovendien zullen de doorgaans reeds nagekomen verplichtingen uit de overeenkomst weer ongedaan moeten worden gemaakt, en zal de gerechtigde tot een vergoeding voor zijn vergoeding alsnog de rechter moeten adiëren. Om die reden bepaalt de laatste zin van art. 1018 lid 2 dat herroeping op verzoek van de stichting of vereniging geen gevolgen heeft voor een gerechtigde tot een vergoeding die zich daartegen verzet. Een dergelijke regel is niet op zijn plaats indien de wederpartij(en) van de stichting of vereniging de beschikking wil(len) herroepen, omdat zij door het achterhouden van informatie mogelijk aan meer benadeelden een vergoeding of een hogere vergoeding moet(en) betalen dan op basis van deze informatie het geval zou zijn (MvT, Kamerstukken II 2003/04, 29 414, nr. 3, p. 32).